

Informal Teaching of Special Theory of Relativity

Jindřiška Svobodová, Jan Novotný, Jana Jurmanová
Masaryk University,
Brno,
Czech Republic

Publikace vznikla v rámci projektu CZ.1.07/2.2.00/28.0182
"Moduly jako prostředek inovace v integraci výuky moderní fyziky a chemie"
řešeného na Pedagogické fakultě MU

Textbook

“Introduction to the Theory of Relativity”

<https://is.muni.cz/elportal/>

Základy teorie relativity
Elektronická učebnice pro střední a vysoké školy
Jan Novotný, Jana Jurmanová, Jan Geršl, Marta Svobodová
Učebnice vznikla v rámci grantu FRVŠ 2729
Úvod do speciální a obecné teorie relativity – multimediální text

Obr. 19: Relativistická aberrace světla – náčrt pro odvození. Stačí jeho výsledky přepočítat podle Lorentzovy transformace (11) a dostaneme:

$$y' = -\frac{1}{\sin \alpha \sqrt{1 - \frac{v^2}{c^2}}} \left[(V \cos \alpha - u) t' + \left(\cos \alpha - \frac{uV}{c^2} \right) x' \right]$$

Protože tento vztah by měl být formálně stejný jako předchozí, lze jejich porovnání získat vztahy pro souvislost mezi úhly α a α' a mezi rychlostmi u a u'

$$\operatorname{tg} \alpha' = \frac{\sin \alpha \sqrt{1 - \frac{v^2}{c^2}}}{\cos \alpha - \frac{uV}{c^2}} \quad (28)$$

Vztahy pro změnu velikosti a směru rychlosti šíření vlnění při přechodu k jiné vztažné soustavě

free online
Cz

že čas, kterou pecivál uvidí na poutnickových hodinách po jeho návratu, bude

$$t_B = \left(\frac{L_A}{V} + \frac{L_A}{c} \right) \sqrt{\frac{1 - \frac{v^2}{c^2}}{1 + \frac{v^2}{c^2}}} + \left(\frac{L_A}{V} - \frac{L_A}{c} \right) \sqrt{\frac{1 + \frac{v^2}{c^2}}{1 - \frac{v^2}{c^2}}}$$

Protože však $t_A = 2 \frac{L_A}{V}$, výpočet dává

$$t_B = \sqrt{1 - \frac{v^2}{c^2}} t_A$$

jak jsme očekávali.

Poutník pozoruje rudý i modrý posuv po stejnou dobu. Před začátkem i na konci obratu (který probíhá po zanedbatelně krátkou dobu), je pro něho v důsledku kontrakce délky Země vzdálena o $L_B = L_A \sqrt{1 - \frac{v^2}{c^2}}$. Po návratu na Zemi tedy uvidí na peciválových hodinách čas

$$t_A = \frac{L_B}{V} \left(\sqrt{\frac{1 - \frac{v^2}{c^2}}{1 + \frac{v^2}{c^2}}} + \sqrt{\frac{1 + \frac{v^2}{c^2}}{1 - \frac{v^2}{c^2}}} \right)$$

Protože však $t_B = 2 \frac{L_A}{V}$, dostáváme znovu též vztah mezi časy pecivála a poutníka.

V literatuře se často mluví o *paradoxu dvojčat* v souvislosti s představou kosmického letu s návratem, po němž se cestující dvojče bude věkem lišit od dvojčete, jež zůstalo „doma“, tj. v klidu vůči soustavě, která je prakticky inerciální. Zde bývá vznášena otázka, zda i biologický čas životních pochodů se nutně řídí vzorcem (25). Je nepochybné, že biologické jevy probíhají v souladu s principy speciální teorie relativity a časová data s nimi spojená musjí podléhat dilataci času. Při posuzování vlivu kosmického letu na lidský organismus však by bylo třeba uvážit i faktory, jimiž se situace kosmonauta nutně liší od situace pozemské (stavby beztlakové či přetížení, úroveň záření apod.) a které mohou mít vliv na biologické pochody.

Flash animations - multimedia supplement

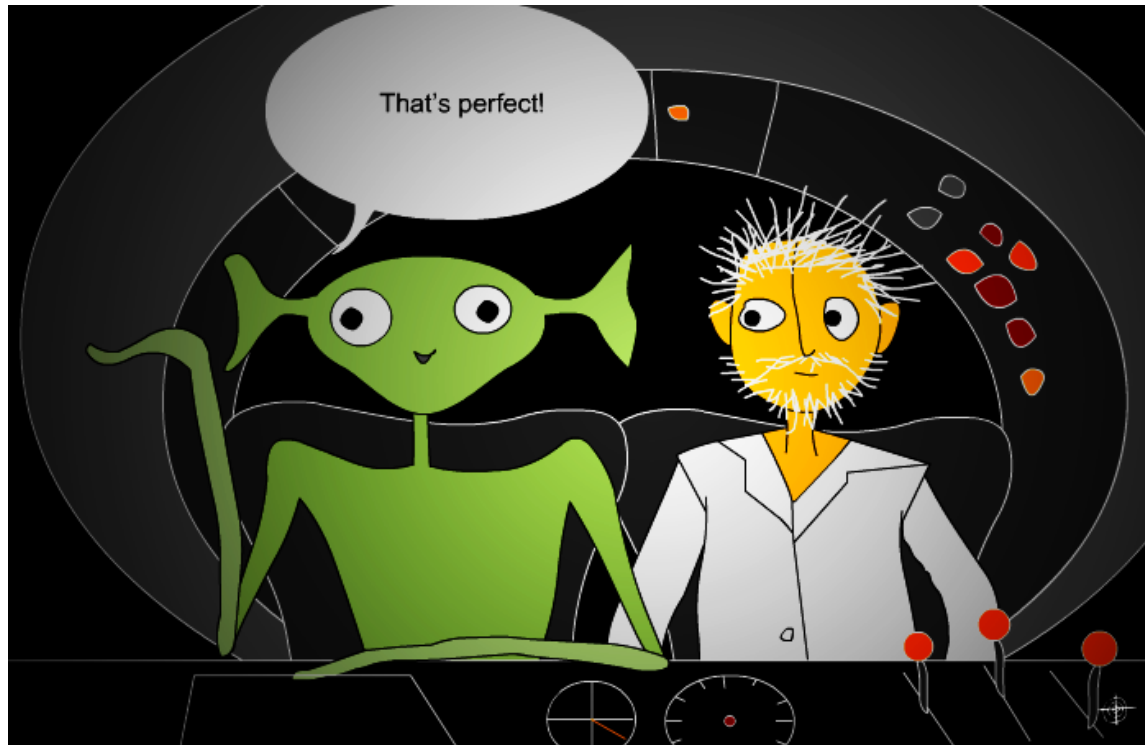
Help to understand

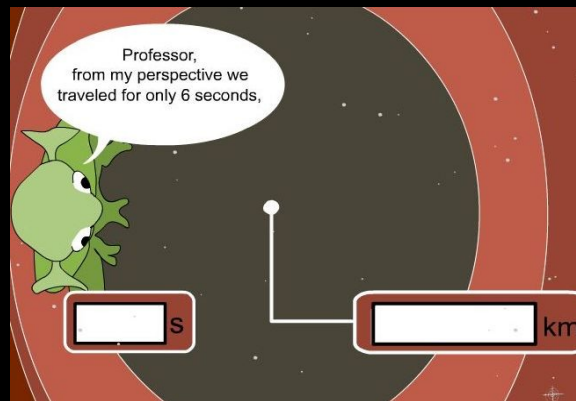
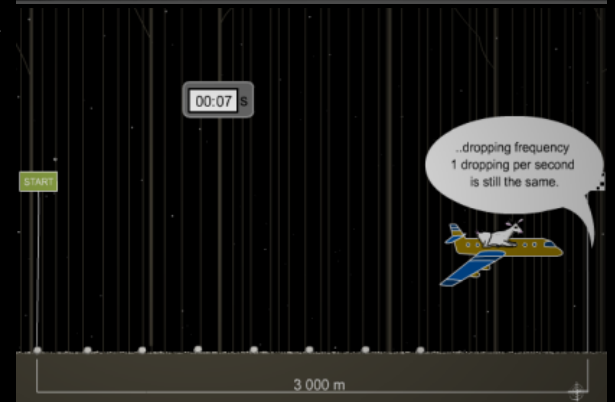
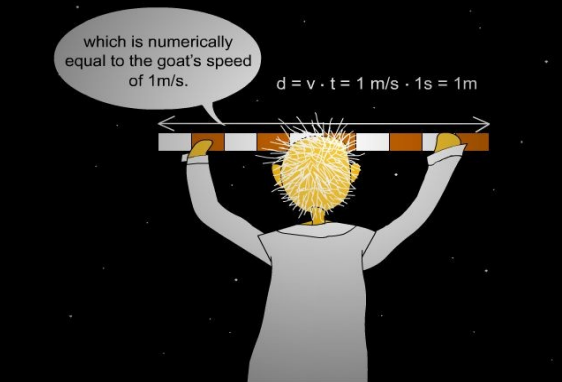
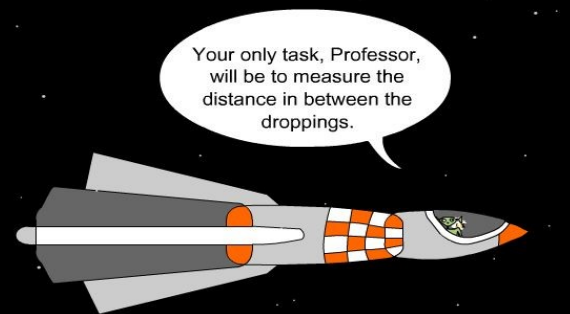
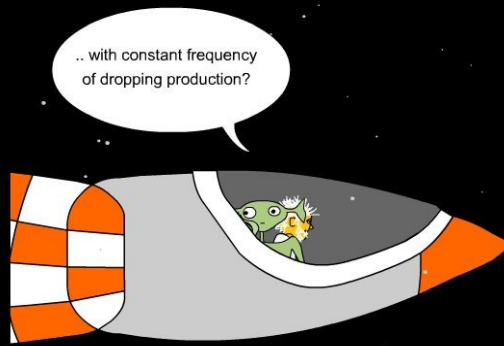
- ✓ Motion Is Relative
- ✓ Simultaneity
- ✓ Spacetime
- ✓ Addition of Velocities
- ✓ Time Dilatation
- ✓ Length Contraction
- ✓ Postulates of the STR

Animation Overview

The main characters Alien and Professor - guides through STR ideas. The story begins meeting an Alien and Professor.

Alien traveling at high speed rocket informs Professor of his observations. Step by step they formulate the basic postulates of STR in their communication.

trailer

The Case Study method

Main aims of the study:

- to examine how the observation of animations affects student's approach to perform their solution of requested tasks .
- to identify incomplete „knowledge“ in areas that may prevent from misunderstandings in STR concepts.
- to find out if the learning process is enhanced by funny animations.
- to evaluate student's knowledge and skills for understanding STR

Study Design 2013

Participants - university students (future teachers of physics). They solved a set of 15 tasks – in sufficient time.

2 groups:

AA students were shown an animation before their work.

NA no animation before their work (tasks in advance).

Interviews for each student about their results were audio recorded. Records were transcribed and coded.

After the analysis of full records - the categorization into indicators emerged.

The outputs are charts and brief descriptions of detected remarkable answers.

Observed symptoms and indicators:

- careful reading
- initial acceptance of the task (without any intervention)
- clarity in explanation
- ability to reformulate task by own words
- adequacy of graphic representation
- use knowledge of STR
- transfer of knowledge and skills from other disciplines
- value judgment - a solution based on reasoning
- limitation of own approach (feedback)
- creativity
- success in task solution
- ability to maintain attention

Example of Tasks:

Is the nonsimultaneity of hearing thunder after seeing lightning similar to relativistic nonsimultaneity?

Petard *A* is 300 m from you, petard *B* is 600m from you in the same direction, You see both explode at the same time.

Define event *A* to be „petard *A* explodes“ and event *B* to be „petard *B* explodes“. Does event *A* occur before, after or at the same time as event *B*?

Event *A* occurs at spacetime coordinates (300m, 2us).

Event *B* occurs at spacetime coordinates (1200m, 6us).

Could *A* possibly be the cause of *B*?

Event *C* occurs at spacetime coordinates (2400m, 8us).

Could *A* possibly be the cause of *C*?

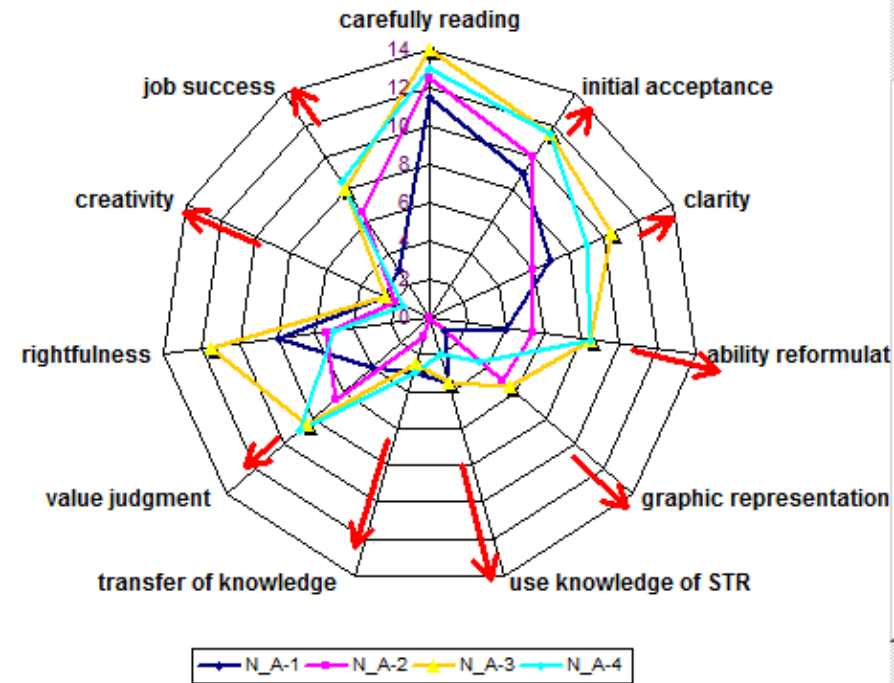
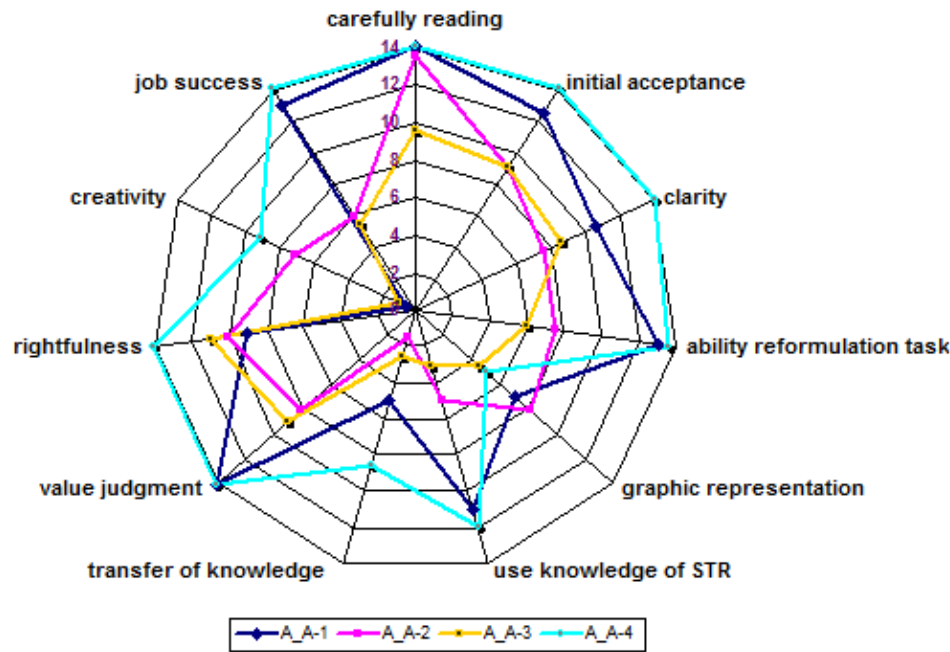
Two lines meet at a point *O* (angle vertex) is beyond the drawing surface. Thus *O* is the inaccessible point. Bisects the angle between lines.

Research Questions:

- What indicators are changed after students observation of cartoon animation?
- Is there a relationship between graphical and geometrical competence and ability to solve the set of tasks?
- Does the student's ability to clearly formulate their own approach affect the result of test?

Results

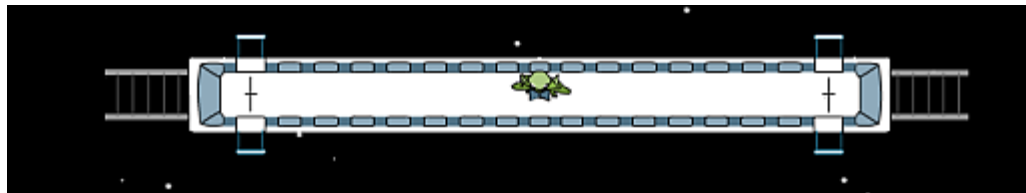
Results show that students who watched the animations ...

Conclusion

Many students seem to face difficulties in dealing with relativity of motion, in using frames of reference and in using postulate about light speed.

The students who were undertaken Cartoon Animations have obtained several benefits in their learning approach.

We can conclude that viewing animation is certainly not a wasting time in the classroom.

Thank you for your time ...

